

SRPEN 1968

Dnes před 50 lety

PREMIÉRA: úterý 21. srpna na ČT1

Přenesli jste se v čase, díváte se na večerní zprávy a sledujete, jak naši zemi obsazují vojska pěti „bratrských“ států. Originálním zpravodajským způsobem zpracovaný pořad přiblíží dění zlomového dne, který změnil životy všech Čechoslováků. Jakub Železný provede událostmi 21. srpna 1968, jako by se odehrávaly právě dnes.

Před padesáti lety obsadily Československo armády pěti komunistických zemí Varšavské smlouvy v čele se Sovětským svazem. Vpád vojsk zadusil demokratizační proces a znamenal konec nadějí na svobodnější život.

Originální pořad nabízí divákům možnost přenést se v den 50. výročí do dramatických okamžiků prvního dne sovětské invaze. Je koncipován jako aktuální zpravodajské shrnutí dne, přičemž padesát let staré události, které ovlivnily životy všech Čechů a Slováků i další směřování státu, rekonstruuje pomocí soudobých zpravodajských prostředků. Reportéři budou informovat z míst, kde se odehrávaly klíčové události, jednotlivé reportáže budou využívat archivních materiálů, pamětníci a odborníci pak pomohou analyzovat pozadí okupace. Divák tak dostane možnost přenést se v čase a vnořit se do dění, jako by jej prožíval přímo ten den. Jaká byla Brežněvova strategie a jakou roli sehráli českoslovenští politici? Jak temný okamžik našich dějin prožívali obyčejní lidé a jakou cenu za své protesty zaplatili?

režie: Roman Petrenko, Ivan Bareš **dramaturgie:** Rebeka Bartůňková
vedoucí produkce: Jan Čumpelík **výkonná producentka:** Kateřina Kovářová
kreativní producent: Petr Kubica **moderuje:** Jakub Železný

Jako doplňkový materiál pro web pořadu připravila Česká televize patnáctistránkový interaktivní komiks kreslíře Karla Zemana podle scénáře pracovníků archivu ČT Jakuba Adamuse a Jakuba Hoška **Televize proti tankům**, který bude zveřejněn na stránkách www.ceskatelevize.cz/dnespredlety. Komiks bude sloužit také jako rozcestník na další tematické materiály.

Jakub Železný: Nabídneme originální pohled na dramatické dění dne 21. srpna

Jak bude pořad Dnes před 50 lety koncipován?

Stejně jako u minulého dílu, který jsme vysílali k výročí komunistického převratu, uvidí diváci během dne několik dvouminutových vstupů. Tentokrát jich bude sedm a první poběží už pět minut před druhou hodinou ranní, další pak kolem šesté, kolem deváté, kdy bude vstup součástí vysílání Studia 6, dále před polednem, pak před druhou hodinou a zhruba deset minut po 16. hodině. Poslední odvysíláme před 18. hodinou.

Bude i tentokrát uzavírat celodenní tematické vysílání hlavní večerní pořad?

Ano, hlavní večerní pořad nabídne originální pohled na dramatické dění dne 21. srpna, tedy prvního dne invaze vojsk varšavské smlouvy. Byl to den, kdy došlo k prvním a dosti početným ztrátám na životech. Mnoho lidí bylo zraněno a řada z nich se s následky těžkých zranění potýká celý život. Máme tedy nejen příběhy, které zasadí události do souvislostí, ale také mnoho přímých svědků. Pracujeme samozřejmě i s dobovými záběry, z nichž některé jsou velmi málo známé, opravdu unikátní.

Které konkrétní momenty 21. srpna 1968 pořad ukáže?

Celý 21. srpen byl na události velmi bohatý. Největším oříškem tak pro nás bylo udělat jakýsi výběr, protože v dvaapadesáti minutách nemůžeme reflektovat úplně vše. Zaměřili jsme se i na připomínku obětí, o nichž se až do pádu režimu mlčelo a o kterých také historikové dlouho neměli veškeré údaje.

Objeví se v pořadu tváře Československé televize?

Z tváří ČST můžu prozradit Kamilu Moučkovou.

Dnes před 50 lety navazuje na únorový Dnes před 70 lety. Budou tyto pořady v něčem odlišné?

Doufáme, že tento díl bude ještě pestřejší, mimo jiné také díky tomu, že filmových obrazových archivů je ze srpna 68 mnohem více. Máme také více reportérů, kteří informují přímo z terénu.

Jaké jste měli ohlasy na únorový Dnes před 70 lety?

Ohlas, které měl minulý díl, jsme vůbec nečekali a velmi nás potěšil. Zdá se, že princip formátu, který soudobými zpravodajskými prostředky informuje o dění, jako by se dělo „právě dnes“, a je, řekneme, dynamičtější a přehlednější, divák oslovil. Pevně věříme, že je další díl nezklaame a že se dozvedí i něco nového.

Nebojíte se, že pořad v lidech vyvolává velké emoce, když je přenese v čase a budou se cítit, jako kdyby prožívali znovu přímo ten den?

Naopak je důležité, aby to v lidech emoce vyvolalo a budeme se o to snažit. I podle posledních průzkumů je tohle datum jedno z těch pro Čechy (a věřím, že i pro Slováky) nejdůležitějších a velmi negativně vnímaných. Je to významný, tragický den. A k němu emoce patří! Já se za ně ve vysílání stydět v tento den nebudu.

Co by podle Vás lidé měli vědět o 21. srpnu 1968?

Že to byl den zrady, který stál mnoho lidských životů neozbrojených Čechů a Slováků včetně dětí. Že to byl den, na který musíme vzpomínat s pocitem hanby za ty, kteří nás zradili, a s pocitem pýchy na ty, kteří se nebáli okupantům postavit. Je to především den památky obětí okupace.

Osmašedesátý v dokumentech České televize

Ten okamžik

Pětidílný cyklus vypráví jedenáct příběhů žijících pamětníků - mezi nimi například režiséra Jiřího Menzela nebo novinářky Pavly Jazairové - invaze ze srpna 1968. Ten okamžik vysílá ČT2 každou neděli od 29. července vždy v 18.15 hod. Každý díl je po odvysílání ke zhlédnutí na ivysilani.cz.

Diváci i známé osobnosti hledali ve svých albech vlastní fotografii spojenou se zlomovým okamžikem invaze vojsk Varšavské smlouvy 21. srpna 1968. „Byl to tragický historický okamžik, který ovlivnil životy všech československých občanů bez rozdílu. Zároveň to byla národní potupa a krutá nespravedlnost, která ve všech, kdo to prožili, zanechala hlubokou ránu,“ říká scenáristka a průvodkyně pořadem **Tereza Brdečková**, které

před kamerou lidé vyprávěli o sobě, svém životě před invazí, o konkrétní fotografii a okolnostech jejího vzniku. Svěřili se, jak jim invaze změnila životní plány. „Bylo jasné, že tu před našima očima znovu ožívá národní historie vyprávěná ne politiky nebo historiky, ale lidmi z ulice, které vidíme na archivních záběrech, a navíc lidmi ze všech společenských vrstev, od univerzitních profesorů přes prodavačky po řidiče autobusů,“ vzpomíná na třídění svědectví pamětníků vedoucí projektu **Zuzana Trávníčková**.

Silné lidské příběhy cyklus představí při rekonstrukcích starých fotografií po padesáti letech. Díky fotografovi Jiřímu Zykmondovi a štábu režiséra Zdeňka Tyce „ten okamžik“ skutečně znovu ožívá. „Kritérium výběru bylo náročné: potřebovali jsme zajímavou fotografii, kterou je možné rekonstruovat, ale zároveň dobrý a úderný příběh a ještě k tomu lidi, kteří umějí vyprávět. Za mne jsou nejlepšími objevy pořadu lidé anonymní, veřejnosti neznámí, kteří se aktivně účastnili pomoci národu. A samozřejmě ti, jimž sovětsí vojáci zabili jejich blízké, protože pro ně bylo nesmírně obtížné svůj příběh vyprávět – a jsou skvělí. Děkujeme jim,“ říká **Tereza Brdečková**.

Na základě výzvy na obrazovce se do projektu k 50. výročí srpnové invaze přihlásilo přes osmdesát pamětníků a tvůrcům dorazilo 326 fotografií, často ukázek rozsáhlejších souborů. Ten největší, soubor původních a dosud nevystavených fotografií Roberta Riedla, obsahoval 725 snímků. Pořad vznikl podle populárního izraelského formátu Capturing the Moment, který se dočkal adaptací už v osmi zemích světa.

scénář a průvodkyně pořadem: Tereza Brdečková **režie:** Zdeněk Tyč **dramaturgie:**

Zuzana Trávníčková **kamera a fotograf rekonstruovaných fotek:** Jiří Zykmond

vedoucí produkce: Jindřich Bareš **výkonný producent:** Jiří Vlach

kreativní producentka: Alena Müllerová

www.ceskatelevize.cz/tenokamzik

Projekt Ten okamžik doprovází výstava fotografií. Venkovní expozici před Rudolfinem je možno navštívit od 10. do 23. srpna 2018. Návštěvníci výstavy tak díky svědectví Františka Hory, Františka Jaroše, Karla Majera, Jaroslavy Mendlové, Petra Semeráda, Nadi Sušánkové, herečky Věry Křesadlové, novinářky Pavly Jazairiové, překladatelky a moderátorky Jany Klusákové a režiséra Jiřího Menzela mohou nahlédnout o padesát let zpátky. „Hlavním impulsem pro vznik výstavy byla samotná existence těchto unikátních dvojic snímků, jednoho z doby před půl stoletím a druhého ze současnosti, které propojil stejný žijící člověk, pamětník pohnutých srpnových dní. Viděli jsme příležitost výjimečnou a obrazovou formou oslovit i mladší diváky, děti a vnoučata žijících pamětníků, pro které je jinak srpnová invaze vzdálenou historií,“ říká kreativní producentka **Alena Müllerová**.

Vysílání Československé televize v srpnu 1968

Výstava připomíná také roli Československé televize, která o probíhající okupaci naší země informovala. Po obsazení svých budov a studia 21. srpna 1968 vysílala televize díky odhodlání a statečnosti pracovníků dál z náhradních pracovišť, které pro ten účel improvizovaně zbudovala. Protiokupační vysílání se střídavě z těchto pracovišť objevovalo na televizních obrazovkách do 27. srpna 1968, kdy se z Moskvy vrátila politická a vládní delegace. Vláda poté vydala příkaz k zastavení tohoto improvizovaného vysílání. Součástí moskevských dohod totiž byla tzv. normalizace situace ve sdělovacích prostředcích.

Československá televize, která již od počátku roku 1968 podporovala demokratizační proces v naší zemi, se tak v srpnu 1968 stala důležitým zdrojem informací o dění v okupované zemi a o reakcích světové veřejnosti. Ve svém vysílání nabádala ke klidu, aby nedocházelo ke zbytečnému krveprolití, v besedách a vystoupeních osobností československé společnosti nabízela úvahy a názory v řešení věcí příštích. Mnoho televizních pracovníků, ať již programových, či z technických složek, bylo v příštích letech za tuto svou činnost ostrakizováno a existenčně postiženo. Vysílání Československé televize v srpnu 1968 bylo pozdějšími normalizátory prohlášeno za kontrarevoluční a ilegální, s tím, že televizní studia, stejně jako rozhlasová, byla dávno před srpnem 1968 kontrarevolučními silami a západními rozvědkami, které je technicky vybavily připravena k ilegálnímu vysílání.

Okupace očima okupantů

Pět rozmanitých pohledů na okupaci Československa z pěti zemí

Jak se cítili vojáci posláni do cizí země „nastolit pořádek“? Hlavní otázkou cyklu je, jak se člověk zachová, když se ocitne v centru dění evropských dějin. Jakou roli hraje individuální odpovědnost, zachování si vlastních názorů a morálních zásad a jak se mění ve chvíli, kdy se voják rozhoduje mezi záchranou života a dodržováním pravidel? „Mezinárodní koprodukční projekt Okupace očima okupantů je současným pohledem pěti renomovaných režisérů ze zemí bývalé Varšavské smlouvy na okupaci Československa v roce 1968. Vzniklo pět originálních dílů seriálu – ruský, maďarský, polský, bulharský a německý – ve kterých vystupují účastníci srpnové okupace, zejména vojáci, kteří přijeli obsazovat Československo nebo jen čekali dlouhé týdny v lesích na své rozkazy. Dokumenty rekonstruuji každodenní život ‚okupantů‘ v čase srpnové invaze a odhalují příběhy plné paradoxů doby i sovětské propagandy,“ říká kreativní producent ČT **Petr Kubica**.

koproducenti: Peter Kerekes s.r.o., Hypermarket Film, Agitprop, Silver Frame, ELF Pictures, Rozhlas a televízia Slovenska, Česká televize, Bulgarian National Television, Telewizja Polska TVP, WFDiF a Polish Film Institute **kreativní producent ČT:** Petr Kubica

Poslední mise generála Jermakova

RUSKO, režie: Jevdokia Moskvina

20. 8. v 18.15 hodin na ČT2

Road movie o cestě z Oděsy přes Kyjev, Minsk a Moskvu do Prahy 50 let poté, co v srpnu 1968 obsadili letiště v Ruzyni. Lev Gorelov má 93 let a pochází z Oděsy. V srpnu 1968 nařídil své jednotce obsadit pražské letiště. Hlavní hrdina pátrá po zbytku jednotky. Sní o tom, že ve filmu spojí všechny bývalé přátele, kteří zasahovali v Československu. Možná právě toto je jeho poslední mise. Jak vzpomínají na společnou minulost?

Zbytečný hrdina

BULHARSKO, režie: Stephan Komandarev

24. 8. v 17.20 hodin na ČT2

Příběh seržanta Nikolova Cekova, jednoho z bulharských vojáků, kteří přišli do Československa vést kontrarevoluci. Většina z nich měla za úkol hlídat Letiště Praha-Ruzyně. Dne 9. září, přibližně o deváté hodině večer, Nikolov předstírá, že si odskočí pouze na záchod, ale už se nikdy nevrátí. Byl zastřelen českými občany. Film srovnává současný i minulý pohled na tuto absurdní událost.

Červená růže

MAĎARSKO, režie: Linda Dombrowszky

21. 8. v 18.15 hodin na ČT2

Hraná rekonstrukce života maďarských okupantů v Československu 1968 na pomezí dokumentu a fikce. Přátelství a láska během okupace. Vojáci byli připraveni na odpor, ale narazili na klidné a mírumilovné obyvatele. Jejich největším nepřítelem byla nuda. Tak se přátelili s místními muži a prožívali milostné příběhy s místními dívkami.

Píšu ti, má lásko

POLSKO, režie: Magdalena Szymkow

22. 8. v 18.00 hodin na ČT2

Film se odehrává během populárního mezinárodního hudebního festivalu v letovisku Sopoty v srpnu 1968, v rámci něhož probíhaly tiché protesty některých účinkujících proti okupaci Československa. Střetává se v něm perspektiva manželek polských vojáků, zpočátku netušících, že se jejich muži zúčastní útoku na sousední zemi s hlasem kódovaných zpráv tajné policie. Autentické archivní záběry okupace se mísí s namluvenými kódovanými zprávami pro ústřední výbor Polské sjednocené dělnické strany a příběhy žen, čímž se vytváří napětí mezi dvěma názory na skutečnost. Proti sobě tak stojí pohled režimu a pohled člověka.

Hlasy v lese

NĚMECKO, režie: Marie Elisa Scheidt

23. 8. v 18.15 hodin na ČT2

V létě roku 1968 obývalo více než 16 tisíc vojáků z východního Německa saské lesy a baráky nedaleko československé hranice, čekající na pokyny k misi, která se nikdy neuskuteční. Film formou stylizovaného dokumentu zobrazuje vnitřní boj mladíků, kteří už nejsou chlapi, ale ještě nejsou muži, a soustředí se na jejich prožívání ve světě plném lží a nesmyslných rozkazů. Poručík luští křížovku pomocí náhodných písmen. Skupina mužů s nasazenými plynovými maskami se boří lesem. Další se do němoty opíjejí a následně po sobě střílejí. Uprostřed absurdity a bezmocnosti existuje tajemství v podobě malého rádia, díky němuž nepříjde jeden z těchto mužů o rozum.

Můj neznámý voják

19. 8. ve 21.05 hodin na ČT art

Jaký je to pocit, stát se okupantem, aniž byste to měli v úmyslu?

Dokumentární film, vytvořený z archivních materiálů z okupace Československa armádami Varšavského paktu v roce 1968, je vyprávěn z perspektivy okupanta, titulního neznámého vojína. Pomocí známých, ale i doposud nikdy nezveřejněných archivů z celé Evropy i Ruska tvůrci vyprávějí rodinný příběh režisérky Anny Kryvenko. Příběh o tom, jak vysoká politika ničí životy obyčejných lidí. Teprve před pár lety totiž režisérka objevila rodinné tajemství svého prastrýce, který jako sovětský voják z Ukrajiny okupoval Československo v roce 1968. Při pátrání po jeho osudu se autorka dotýká témat, jakými jsou fragmentace osobní i národní paměti, dědičná vina, výklad historie, mediální manipulace, vztah k dnešnímu Rusku, ale i vztah Čechů a Slováků k cizincům, tedy témat právě v dnešní době aktuálních. „Zásadní součástí filmu je mediální analýza zkoumající vnímání a mediální manipulaci těchto historických událostí ze sovětské, československé a současné ruské perspektivy. Film nabízí nové varianty toho, jak rekontextualizovat a přemýšlet o okupaci Československa v roce 1968,“ říká kreativní producent **Petr Kubica**.

scénář, režie a námět: Anna Kryvenko **dramaturgie:** Ivo Trajkov, Jakub Mahler

kamera: Radka Šišuláková **výkonná producentka ČT:** Kateřina Kovářová **producenti:**

Analog Vision - Michal Kráčmer, Baltic Pine Films - Sergei Serpuhov **koproducent:**

Wandal Production - Wanda Adamík Hrycová, RTVS, Analog Vision - Veronika Kührová

film podpořily: Státní fond kinematografie, Slovenský audiovizuálny fond, Lotyšské

filmové národní centrum, Asociace producentů v audiovizí, Eurimages

kreativní producent ČT: Petr Kubica

1968 milimetrů

V roce 1968 se vyhrotil střet idejí s realitou

Rok 1968 byl přelomový. Je to symbol společenských, politických a kulturních proměn. Třídílný cyklus zachycuje, jak studenti vyšli do ulic v západním Německu, Francii, Polsku a dožadovali se změny. Americká města byla svědky nevidaných protestů proti válce ve Vietnamu, ale také proti vládnoucímu establishmentu. Československo žilo nadějí pražského jara. Mexická policie vtrhla do ulic a krvavě potlačila studentské nepokoje, americká armáda zmasakrovala civilní obyvatelstvo v Mý lai, v Americe byl zavražděn Martin Luther King a Bobby Kennedy. Do Československa vjely tanky „spřátelených“ armád. Projekt 1968 mm je film k 50. výročí symbolu „nekonečné“ párty a naděje, která vyvrcholila kocovinou. Rok 1968 nakumuloval celosvětové události, které by vystačily na několik desetiletí. Tento rok představuje střet idejí s realitou a měl zásadní vliv na myšlení následujících generací. Cyklus přináší divácky atraktivní a osobní obraz roku 1968 a na tehdejší události se dívá skrz paralelní, osobní příběhy – domácí záznamy na 8mm film – a tedy nerecykluje již mnohokrát viděné obrazy.

1.díl - Reformy, tanky a kuřecí vývar

20. 8. ve 21.00 hodin na ČT2

Osm protagonistů diváky vezme zpět časem, aby prozkoumali politické události, které otrásl rokem 1968 - od násilného ukončení pražského jara v Československu přes olympijské hry v Mexiku a vietnamské pobřeží během ofenzívy Tet, až po náhlou smrt Roberta Kennedyho v USA.

2.díl - Podprsenny, panteři a barikády

22. 8. ve 21.05 hodin na ČT2

V roce 1968 kulminovaly i boje za práva žen, černochů, studentů a dělníků, za svobodu slova. Vůdkyně americké feministické skupiny, bojovník Černých panterů, francouzský anarchista – kdo by lépe představil přelomovou energii roku 1968?

3.díl - Láska, svatí a rokenrol

24. 8. ve 21.00 hodin na ČT2

Co mají společného náboženská komuna v Itálii, anglická rocková skupina v Teheránu a vzdělávací film o sexu? Jsou bránou k prozkoumání atmosféry roku 1968: spiritualita, drogy, sex a rock and roll jsou nedílnou součástí snů o nové, otevřené společnosti.

scénář a režie: Benjamin Cantu **námět:** Arik Bernstein **dramaturgie:** Lucie Králová

výkonná producentka: Kateřina Kovářová **kreativní producent:** Petr Kubica

Ostravské jaro 1968

20. 8. ve 20.00 hodin na ČT2

V Moravskoslezské metropoli skončila slibná šedesátá léta v bídě brutální normalizace

Když získali v Československu moc komunisté, stala se Ostrava obrovskou sociální laboratoří. Město vyrostlo v „ocelové srdce republiky“, kde se měl v duchu dobových představ zrodit nový typ socialistického člověka. Ten měl být uvědomělý a naprosto oddaný politice komunistické strany. Ale stísněné poměry padesátých let vedly k tomu, že také obyvatelé moravskoslezské metropole toužili po svobodnějším projevu. A tak se ve stínu těžních věží a v záři planoucích hutí začala měnit i Ostrava. Nositelem změny byli mladí divadelníci, novináři, spisovatelé, redaktoři. Nedlouho poté na řadu z nich dopadne exemplární trest v podobě normalizace, která Ostravu promění v pověstnou tvrz stalinismu. „Ostrava v časech socialismu bývá často vnímána jako enkláva těch nejkonzervativnějších sil, a proto bude možná náš dokument pro mnohé překvapením. To, co se tady odehrávalo v šedesátých letech, této tradované představě určitě neodpovídá. Dařilo se tady například malým divadlům, své první písně tu nahrával Karel Kryl, vycházely zde Rychlé šípy a děla se zde spousta zajímavých věcí. Bohužel svou výjimečnost Ostrava předvedla i na počátku normalizace, kdy mocipáni dokázali poslat do vězení mladé lidi jenom za to, že hráli divadlo a zpívali písničky,“ popisuje kreativní producentka **Lenka Poláková**.

scénář a režie: Aleš Koudela **námět a dramaturgie:** Martin Červenka **kamera:** Tomáš Nikel **střih:** Jiří Blažek **zvuk:** Ivan Červenka **odborná spolupráce:** Martin Juřica **výkonná producentka:** Olga Grossmannová **kreativní producentka:** Lenka Poláková **odborná spolupráce:** Martin Juřica **v dokumentu vystupují:** Ivan Binar, Petr Ullman, Edvard Schifffauer, Jan Kačer, Eva Mudrová, Miloš Zapletal, Luděk Eliáš, Miroslav Stoniš, Eduard Ovčáček, Dagmar Misařová, Martin Juřica

Nový domov Švýcarsko

22. 8. v 17.05 hodin na ČT2

Nové životy československých emigrantů

Jak začínali v cizí zemi Čechoslováci, kteří se po osmašedesátém rozhodli emigrovat do Švýcarska? S prázdnými rukama, ale s nadějí na lepší budoucnost. Jak postupně využili výhody, které jim Švýcarsko nabídlo a jak splácejí své nové domovině její přívětivost? Film ukazuje nové životy tří výrazných osobností československé emigrace ve Švýcarsku: Irena Brežná je úspěšnou spisovatelkou, Jiří Dvořák mezinárodně uznávaným neurologem a Jaroslav Krupička býval známým hokejistou. „Impulsem k opuštění jejich původní vlasti byla okupace sovětskými a dalšími vojsky v srpnu 1968, v nové zemi začínali od nuly, ale díky své pili a poctivosti se rychle prosadili v různých oborech. Diváci poznají jejich nové začátky a mají také šanci vstoupit do jejich soukromí a rodinného kruhu,“ říká dramaturg českého znění **Jan Handl**.

scénář, režie a námět: Helen Stehli Pfisterová **dramaturgie:** Jan Handl (české znění) **kamera:** Laurent Stoop, Frank Messmer **producent:** Stehli Productions GmbH **koproducent:** SRF **v pořadu vystupují:** Helen Stehli Pfisterová, Irena Brežná, Jiří Dvořák, Jaroslav Krupička, Kai Geerk, Hans Mumenthaler, Babette Dvořák-Kislingová

Osudový zvrat

25. 8. v 18.15 hodin na ČT2

Dojemná svědectví o konci vojenských ideálů

O tom, jak se v době srpnové okupace Československa v roce 1968 chovala Československá lidová armáda, se nikdy podrobně nehovořilo a nikdy to ve filmu nebylo reflektováno. Dnes už je známo, že se invaze připravovala dlouho před srpnem 68. Je také známo, že se KGB svými dezinformačními kampaněmi výrazně podílela na prosazení vojenské invaze jako jediného možného řešení. Film obsahuje svědectví profesionálních důstojníků armády o tom, jak se vedení ČSLA a jednotliví velitelé chovali v průběhu srpnových dnů. Jsou to dojemná svědectví o zradě, statečnosti, o osudech mnohých, pro které tato tragická skutečnost znamenala konec všem vojenským ideálům o obraně vlasti, o vlastenectví vůbec. Po roce 1989 vznikl Vojenský spolek rehabilitovaných, ve kterém se soustředili vojáci, kteří byli díky svým postojům a činnostem v roce 1968 degradováni a vyloučeni z armády.

„Někdy se setkávám s tím, že mladí lidé kolem osmnácti dvaceti let věku nemají o událostech roku 1968 vůbec žádné povědomí. Celospolečenské trauma, které generace mých rodičů velmi emocionálně prožívala, v části společnosti upadá v zapomnění. Nejen proto jsem byla velmi ráda, když nás oslovila Jana Hádková se svým námětem. Velmi si vážím lidí, kteří jsou v dokumentu zachyceni, tehdejšími událostmi byli zaskočeni a dělali vše proto, aby si v obtížné situaci zachovali čest a profesionální důstojnost. I když to jejich životy negativně ovlivnilo vzhledem k jejich pozdějšímu společenskému a pracovnímu uplatnění, nikdy svých rozhodnutí nelitovali. To mi na dokumentu Jana Hádkové připadá nejsilnější,“ říká kreativní producentka **Veronika Korčáková**.

scénář a režie: Jana Hádková **námět:** Jana Hádková, Petr Mrázek **dramaturgie:** Hana Stibralová **kamera:** Branislav Pažitka, Tomáš Saic **vedoucí produkce:** Lucie Stárková Plocková **výkonný producent:** Roman Blaas **kreativní producentka:** Veronika Korčáková – TPS Martiny Šantavé

Můj osmašedesátý

2. 9. v 17.50 hodin na ČT2

Jak moc podobné je dnešní politické dění s událostmi roku 1968?

Dokázali bychom bránit demokracii, kdyby dnes přišla vojska pěti armád? Režisér Zdeněk Tyc se ptá žijících pamětníků, odvážných fotoamatérů, historiků, odborníků na česko-ruské vztahy i dnešních tváří televizního a rozhlasového zpravodajství. Unikátní dokumentární film přináší dosud nezveřejněné fotografie z invaze i zážitky těch, kdo je pořídili, a historické téma spojuje se současným politickým děním na domácí i zahraniční scéně.

scénář a režie: Zdeněk Tyc **námět:** Zuzana Šimůnková Trávníčková **dramaturgie:** Zuzana Šimůnková Trávníčková, Jana Hádková **kamera:** Tomáš Kresta **výkonný producent:** Jiří Vlach **producent:** Česká televize **kreativní producentka:** Alena Müllerová **vystupují:** Daniela Písařovicová, Lucie Výborná, Margarita Anakovskaya, Jana Peroutková, Zuzana Studenovská, Marek Orco Vácha, Robert Riedl mladší, Robert Riedl nejmladší a další

Svědectví protagonistů cyklu Ten okamžik a dokumentárního filmu Můj osmašedesátý zpracovává i kniha autorek Terezy Brdečkové a Zuzany Trávníčkové s doslovem historika Lukáše Cvrčka Co nás okupace stála. Publikace **Ten okamžik - Můj osmašedesátý** vychází 17. srpna 2018 v Edici ČT a přináší pětadvacet příběhů v autentických vzpomínkách slavných, ale i neznámých, obyčejných hrdinů, kteří neváhali bránit svobodu a demokracii. Pamětníkům a vypravěčům této knihy, stejně jako mnohým dalším, v roce 1968 zasáhla do života okupace vojsky Varšavské smlouvy, často tragicky – v podobě celoživotního traumatu nebo přinejmenším tak, že museli důsledky své účasti v srpnových událostech či nesohlasu s následnou „normalizací“ nést napořád – častokrát nemohli studovat, vykonávat kvalifikovanou práci ani vycestovat za hranice. Přesto nelitují. V této knize předávají svá svědectví jako poselství dalším generacím – svoboda a demokracie nejsou automatickou samozřejmostí.

Kamila Moučková: Ani vteřinu jsem neváhala, zda vysílat 21. srpna

Jak jste vnímala dobu před 21. srpnem 1968?

Myslíte jaro 68? No, to bylo neuvěřitelné, protože už na přelomu let 67 a 68 se začaly ty věci neskutečně uvolňovat. Já najednou do studia na rozhovor dostala zajímavé osobnosti, které do té doby na obrazovku moc nemohly. Také přestali chodit „háestédáci“, nazvaní podle Hlavní správy tiskového dozoru. To byl cenzor, který měl razítko a ještě ve studiu, těsně před znělkou Televizních novin, oštemploval každou zprávu. Proškrтал, něco vyhodil. Bez toho razítka HSTD jsme nemohli vysílat. Nicméně během toho jara se děly skutečně strhující věci, my jsme najednou byli celí nadšení a chodili do práce s radostí! Bylo to báječné.

Proč jste vlastně v padesátých letech do tohoto oboru šla? Jste velice demokraticky smýšlející osoba a televize tehdy přece jen byla nástrojem propagandy.

Zakládám si na tom, že ve svých devadesáti letech, když se za sebe podívám, mám za sebou čisto. A tohle je taková skvrna v mém životě. Nerada se k tomu přiznávám, ale je to tak. Já jsem spíš šla po té profesi zpravodajce. Chtěla jsem něco sdělit lidem co nejspíš nejspíš a co nejlépe. Navíc jsem si myslela, že už se celá ta situace uvolňuje a bude to lepší. To mě na tom drželo.

Jak si vlastně pamatujete onen 21. srpen?

V půl čtvrté ráno mi volal úplně rozhozený Jirka Dienstbier z rozhlasu a říká: „Kamilo, vstávej, jsme obsazení. Na Ruzyni jsou tanky, obrněné vozy a prostě jsme obsazení.“ Vyděsila jsem se a první, na co jsem myslela, byly

holky. Kateřina a Bára nebyly našťastí doma, tak jsem popadla syna Ondřeje a odvezla ho k otci, abych měla volné ruce, s tím, že mě bude potřeba. A věděla jsem, že jsem na to sama, protože můj kolega Richard Honzovič jel na dovolenou. Přesto jsem ani minutu neváhala. To je v téhle profesi povinnost.

Co se tedy dělo po tom, co jste odvezla syna?

Když jsem se vracela ze Střešovic, kam jsem odvezla Ondru, začal mi blikat benzín, tak jsem tankovala. A najednou koukám, takhle pár metrů ode mě, na rohu ÚV KSČ, červené barety a obrovská auta. Nevím, jestli tank nebo obrněnci či co. Tak jsem popojela od té pumpky kousek dál a šla se podívat, co se tam děje. A tam jsem viděla prvního mrtvého kluka ve věku mé nejstarší dcery. Byla jsem naprosto otřesená. Pamatuji si, že se mi chtělo zvracet.

A pak už jste jela přímo do televize?

Ano, dojela jsem do televize a sedla si na vrátnici, to bylo asi kolem půl páté. Kolem tehdy šel ekonomický ředitel Kohout a říká: „To je dobře, že jsi tady, jakmile nahřejeme Cukrák, tak vysíláme.“ Tehdy se totiž mělo začít vysílat až v podvečer. Od první chvíle, kdy jsme začali vysílat, to už nebyly žádné Televizní noviny, to byla pomoc občanům, de facto televizní informační služba. Kluci ze zpravodajství mi do studia na stůl nosili zprávy, kde se co děje, kde se střílí, aby lidi zachovali klid a aby nevycházeli pokud možno z domu. Pak mě volali do režie, ale já říkala, že se od toho stolu nehnu. Říkali: „Volá tě Jirka Pelikán z ředitelství televize.“

Šla jste?

Šla a Jirka mi do telefonu říká: „Kamilo, musíš přestat okamžitě vysílat.“ A já říkám: „Tebe drží pod krkem, že ano?“ A on odpovídá: „Ano.“ Tak jsem mu odvětila, že já na to kašlu a vysílám dál. „Dokud prostě nepřijdou sem, jasný?“ A on mi povídá: „Jasný.“ Poté jsem se vrátila do studia a Jirka Průcha, kameraman, zašvenkoval kamerou a já se najednou dívám přes ten monitor a za mnou stojí dva sovětští vojáci a míří mi na záda samopaly.

Co jste udělala potom?

Všimla jsem si, že přiskočil ještě někdo, ale moc jsem ho nevnímala. Asi to byl nějaký vysoký důstojník. Byl mazaný, když zhasla kamera, tak se na mě ze zadu naklonil a říká: „Ukončíte rabotu sičas.“ Já jsem si říkala „ty si taky trhni nohou“ a vysílala jsem samozřejmě dál i s těmi samopaly, které mi mířily na záda. Ani nemám představu, jak dlouho nato jsem ještě vysílala.

Vysílali jste ještě asi týden...

Ano, týden. My jsme po tom 21. srpnu vlastně stěhovali vysílání do Tesly, do Hloubětína. Tam jsme skončili ve sklepě. Odtud jsme improvizovaně vysílali až do příjezdu našeho vedení z Moskvy.

To vysílání muselo být dobře zorganizované...

Já ani nevím, jak to zařizovali. Musím ale říct jednu věc, tady se podepsala fantastickým způsobem veškerá televizní technika. Zvukaři, kameramani, produkce. Všichni dělali naprosto neuvěřitelné věci v té době. Když tehdy Sověti vypnuli Cukrák, přišel za mnou šéfredaktor televizních novin Viktor Růžička a řekl mi, že se budeme stěhovat do ilegálního vysílání a že musím potom říct, jestli jdu do toho, nebo ne. Nechtěl odpověď hned, chtěl, ať se rozmyslím, protože věděl, že to není žádná sranda a navíc že mám tři děti. Já jsem však hned souhlasila a už se samozřejmě nerozmyslela.

Jak to tedy probíhalo?

Ráno 22. srpna pro mě přijelo nějaké nákladní auto. Viktor mi ještě volal a říkal, ať si vezmu nějaký šátek na hlavu a velké brýle, že mě někam převezou. No a takhle mne převezli do té Tesly. Tam jsme vysílali ve vlastním potu, to bylo strašné. Nebyl tam žádný vzduch. A my jsme tam vysílali až do chvíle, než se naše vedení z Moskvy vrátilo. Tehdy Dubček se Svobodou okamžitě zakázali toto vysílání. A byl konec. Všichni jsme to skoro obrečeli. Byl to hrozný pocit.

Jaký byl poté Váš osud?

Začátkem září se začaly vysílat normální Televizní noviny, znovu začali chodit „háestédáci“. Nechtěla jsem to dělat, ale výpověď mi nechtěli přijmout. Postupně se lidi odvolávali a vraceli, až to u mě došlo tak daleko, že byl v roce 1969 vydán vládní dekret (Okamžitá opatření v Čs. televizi, Čs. rozhlasu a v tisku ze dne 24. 1. 1969), kde stálo, že se s okamžitou platností odvolává Kamila Moučková. Dostala jsem hodinovou výpověď. Moc se mi ulevilo, ale pak nastalo strašných 21 let. Ani o tom nechci mluvit...

Litovala jste tehdy svých rozhodnutí z osmašedesátého?

Nelitovala jsem. Za čas jsem se propojila s disidenty a dělala jsem, co bylo potřeba. Co mě mrzí, je, že mi komunisti a bolševici ukradli 21 let života. Narodila jsem se v roce 1928, když k nám přišel Hitler, bylo mně 11 let, a to už jsem začala vnímat. Narodila jsem se do totality a zažila fašistickou totalitu, komunistickou totalitu a ve svobodné demokratické zemi jsem začala žít až v 61 letech. Představte si to. Jinak jsem pořád žila v nějaké totalitě. Takže já jsem, i když se kvůli spoustě věcí zlobím, šťastná, že od těch 61 let žiju v demokracii. Ve svobodné zemi. Zaplat' Pán Bůh.

Filmové premiéry

Jan Palach

V kinech od 21. srpna 2018

Jan Palach je student, který se v roce 1969 upálil na protest proti sovětské invazi do Československa. Nekompromisní mladík, který přinesl krajní oběť v touze vyburcovat národ z okupační letargie. Jméno, které u nás zná každý. Koprodukční film České televize vypráví příběh posledních měsíců Palachova života, ukazuje cestu, na níž se z milujícího syna, oddaného přítele a citlivého, přemýšlivého studenta filozofie stala „pochodeň číslo 1“.

Snímek pozoruje posledních několik měsíců života Jana Palacha. Pozoruje jej na základě dostupných faktických pramenů a zároveň přemýšlí, co tomu mladému muži táhlo hlavou. Jan Palach nikomu z blízkých o svém rozhodnutí dopředu neřekl. Ani nenaznačil, že by byl něčeho takového schopen. Ve filmu prochází vztahem se svou přítelkyní Helenkou, bouřlivým kolejním životem roku 1968, soužitím s mámou doma ve Všetatech, zažije studentské brigády v Kazachstánu a Francii, chodí do školy, pozoruje a mlčí. Stejně jako se od podzimu 68 mění veřejný život, ráz ulic i výrazy lidí, stává se něco s Janem. Jak to, že si ničeho nevšimla jeho dívka, máma, spolužáci? Ještě to ráno si Jan vzal od mámy svačinu, na koleji vtipkoval se spolubydlícím a před odchodem do města se vysprchoval. Kamera po celý film sleduje Janovu tvář a snaží se zachytit okamžiky rozhodnutí. „Chci vyprávět tragický příběh Jana Palacha, který není dětsky naivním bojem proti totalitě, ale extrémním příkladem toho, kam až vsudypřítomná konformita a přizpůsobivost dohnaná do krajnosti může zavést citlivého jedince,“ říká režisér **Robert Sedláček** a autorka scénáře **Eva Kantůrková** jej doplňuje: „Ve vytváření příběhu Jana Palacha byla rizika dvě. Předně zemřel velice mladý a na rozdíl třeba od Jana Husa jsme se museli pítit po každé události – ce, po i sebemenším detailu, abychom vytvořili příběh celistvý, srozumitelný a působivý; a za druhé, Palachův výsostný čin byl ohromující už v tehdejší nebývale zjištěné atmosféře a o to obtížněji je zpodobitelný z dnešního časového i společenského odstupu.“

Titulní roli ztvárnil šestadvacetiletý herec Viktor Zavdil, pro kterého je postava Jana Palacha první velkou filmovou příležitostí. „Pro mě již Jan Palach funguje svým způsobem jako legenda, tedy jako něco, co jsem nezažil, ale o čem jsem slyšel častokrát vyprávět, mnohokrát jsem o něm zaujatě četl, učil se. A vzhledem k vývoji naší republiky se domnívám, že je to legenda zásadní,“ říká **Viktor Zavdil**.

„Ptal jsem se své dcery, která je ve věku, v němž se Palach rozhodl ke svému zoufalému činu, co pro ni a její vrstevníky Palach znamená. Odpověděla, že pro většinu z nich je prostě jedním z národních hrdinů, ale jí že myšlenka na něj zneklidňuje. Nedokáže se

smířit se sebeupálením jako řešením a děsí ji představa, že se někdo stejně starý jako ona může ocitnout v situaci, kdy se k takovému kroku rozhodne. Neumím lépe popsat důvody, proč považuji za důležité a potřebné, aby vznikl právě takový film, jakým je Kantůrkové a Sedláčkův Palach. Je to pokus o vhled do duše mladého muže, který prožívá stejné radosti a strasti jako ostatní, ale zároveň se něčím odlišuje. Jeho vnímání světa má ostřejší kontury než u většiny z nás. Neumí se smířit s rozpory, které přináší doba, v níž žije, a obětování sebe sama je pro něj logickým vyústěním této nesmiřitelnosti. Doufáme, že v zoufalém činu nebude Palacha nikdo další následovat, ale v tom, jak se odmítal smířit s plíživou erozí morálky a étosu, je Jan Palach bezesporu ideálem stejně relevantním dnes jako před padesáti lety," uvádí kreativní producent České televize **Jan Maxa**.

scénář: Eva Kantůrková **režie:** Robert Sedláček **dramaturgie:** Jan Gogola ml. **kamera:** Jan Šuster **výkonný producent ČT:** Zdeněk Hala **producent:** Viktor Schwarcz - CINEART TV Prague **koproducenti:** Česká televize - kreativní producent Jan Maxa, Up & Up production - Jan Schwarcz, Arina - Silvia Panáková, RTVS - Tibor Búza **film podpořily:** Státní fond kinematografie, Prague film fund, Audiovizuální fond, Ministerstvo obrany Hlavní město Praha **hrají:** Viktor Zavadiš, Zuzana Bydžovská, Denisa Barešová, Kristína Kanátová, Michal Balcar, Karel Jiráček, Jan Vondráček a další

Krycí jméno Holec

18. 8. ve 21.40 hodin na ČT1

Napínavý snímek na motivy povídky režiséra Jana Němce Italská spojka se odehrává mezi Prahou a Vídní v dramatickém roce 1968. Proměnlivá doba, která směřovala k událostem pražského jara i srpnové okupaci, je rámcem pro moderní špiónážní drama, jehož hlavní hrdinové jsou ve vypjatých společenských okamžicích postaveni před zásadní volbu mezi kolaborací a sebedestruktivním hrdinstvím. Ve filmu se objeví mnoho osob inspirovaných skutečnými lidmi a samozřejmě také řada skutečných dobových situací. Například postava Jana Davida je inspirována skutečným člověkem – režisérem Janem Němcem. „Režisér Jan Němec vyvezl tehdy na západ filmový materiál o příjezdu ruských tanků a byl to jeden z mála pravdivých záznamů toho, jak to doopravdy bylo, protože tehdejší politická garnitura mazala stopy a pouštěla do televize a rádia úplně něco jiného,“ říká herec **Kryštof Hádek**, který ve filmu hraje postavu Honzy.

scénář: Franz Novotny, Alrun Fichtenbauer, Martin Leidenfrost **režie:** Franz Novotny **námět:** Jan Němec **kamera:** Robert Oberrainer **hudba:** Ondřej G. Brzobohatý **architekt:** Martin Reiter **kostýmy:** Katarína Štrbová Bieliková **střih:** Karin Hammer **zvuk:** Jakub Čech, Nina Slatosch, Alexander Koller **producenti:** Novotny & Novotny Filmproduktion - Alexandr Glehr, Franz Novotny, Dawson Films - Monika Kristl, Vlasta Kristl **koproducent:** Česká televize – Filmové centrum ve spolupráci s ORF **film podpořily:** Austrian Film Institute, FISA – Film Location Austria, Vienna Film Fund, Státní Fond Kinematografie, Lower Austria **hrají:** Kryštof Hádek, Vica Kerekes, Johannes Zeiler, David Novotný, Jenovéfa Boková, Ondřej G. Brzobohatý, Vilma Cibulková, Jiří Vyorálek a další

Dubček

21. 8. ve 20.00 hodin na ČT1

První hraný film o Alexandru Dubčekovi

Celý příběh je podán formou retrospektivy a začíná osudnou cestou Alexandra Dubčeka do Prahy roku 1992, během které vzpomíná na přelomové události svého života. Film tak pokrývá tři nejvýznamnější fáze Dubčekova života. První se odehrává roku 1968, kdy euforii rychle vystřídala okupace. Dubček, zadržovaný v té době v Moskvě, musí rozhodnout o podepsání, či nepodepsání tzv. Moskevských protokolů, které měly legalizovat pobyt vojsk na území Československa. Druhá dějová linka vykresluje Dubčekův život ve společenské izolaci, atmosféru špehování a ponížení. Poslední zachycená fáze, která popisuje Dubčekův život po roce 1989, je dokumentární a ilustrativní, používá archivní materiály, které informačně doplňují historické drama. „Prolínání těchto linií umožňuje rozvíjet dramatickou linku a prohlubovat psychologické prožívání hlavního hrdiny,“ říká režisér **Laco Halama**.

scénář: Viliam Klimáček, Luboš Jurík **režie:** Laco Halama **námět:** Luboš Jurík **dramaturgie:** Roman Brat **kamera:** Peter Kelfíšek **producenti:** RTVS - Zuzana Balkóová, Filmpark-Peter Nevedal **koproducenti:** Česká televize, KFS production **film podpořily:** Ministerstvo kultury SR, Audiovizuálny fond SR **hrají:** Adrian Jastraban, Stano Král, Peter Trník, Táňa Radeva, Jiří Zapletal a další

Adrian Jastraban: Pojem pražské jaro se stal nadčasovým a mezinárodním termínem pro uvolňování diktatury

**O Alexandru Dubčekovi toho lze v archi-
vech hodně dohledat. Jak jste se inspiro-
val reálným předobrazem?**

Ano, naštěstí je o Alexandru Dubčekovi mnoho obrazových materiálů, ze kterých bylo možné vycházet. S režisérem Lacem Halamou jsme se domluvili, v čem se budeme snažit být co možná nejdůvěhodnější a v čem naopak použijeme licenci. Slovenština byla pro mě jednodušší, vzhledem k tomu, že pocházím ze Slovenska.

Bylo něco, co Vás na Dubčekovi překvapilo, když jste četli scénář nebo jste studoval informace o něm?

Překvapilo mě, jak málo o něm vlastně vím. O událostech jara a léta 68 jsem znal obecné informace, ale i pár podrobností z dokumentů, které po roce 89 bylo možné vidět. Při přípravě na natáčení jsem měl přístup k obrovské databázi snad všech dokumentů STV a ČT, které byly natočeny k této tematice. Navíc jsem se díky panu režisérovi potkal s lidmi, kteří Dubčeka osobně znali, pracovali s ním v Lesním závodě v Pezinku. Pro mě bylo důležité si osobu Alexandra Dubčeka bezvýhradně obhájit. Lidsky, protože politicky to pro mě bylo velmi komplikované. A co mě překvapilo ve scénáři? Situace, kdy při jednání s Brežněvem práskne do stolu. Bylo to dokonce popelníkem, což mělo jistě větší efekt než dlaní, jak jsme to použili my. Je

to zákulisní informace, protože tato jednání nebyla dokumentována, ale vynesl ji jeden z účastníků.

Je těžší hrát reálnou postavu, kterou zná široká veřejnost, než smyšlenou figuru?

Jak v čem. Pro mě to byla první zkušenost s reálnou postavou v tomto rozsahu. Myslím, že je to větší dobrodružství než fiktivní postava. Ale záleží na tom, jak se vám ta či ona role trefí nebo netrefí do naturelu a jak si sednete s režisérem.

Alexander Dubček je rozporuplná osobnost. Různí lidé na něj mají různé názory. Jaký byl podle Vás?

Musel jsem si ho obhájit lidsky. Pak jsem byl schopen pochopit, proč udělal věci, které jsou pro mě jinak neobhájitelné. Myslím, že jsem urazil velký kus cesty od momentu prvního přečtení k první klapce. Pokaždé jsem ale musel zapomenout na premisu toho, že byl v KSČ v dobách, kdy posílali elitu národa na popraviště a do lágrů, kdy prvotní, předválečnou ideu socialismu ruský diktát otočil v teror pohrdající základními lidskými hodnotami, a likvidující morálku na mnoho generací dopředu. A to nebylo jednoduché.

Vy jste ročník 1969, přesto - jak vnímáte srpnové události roku 1968?

Byl jsem v tom období počat. Možná v tom hrála roli i ta euforie, nebo doufám. Asi to bylo velmi podobné tomu, co jsme zažíva-

li v roce 89. Ale myslím, že to bylo pro lidi dokonce mnohem silnější. Ne nadarmo se pojem „pražské jaro“ stal nadčasovým a mezinárodním termínem pro uvolňování diktatury (arabské jaro atd.), ať už k tomu jsou výhrady, jaké jsou. Tenkrát se lidi neprodali, nelekli, byli převálcováni tanky a letadly v těch srpnových dnech. Umírali. Zapalovali se. Bránili se.

A jak hodnotíte Dubčkovu roli v roce 1968?

Bylo to naivní počínání, podle mě a podle všeho, co už dnes víme. Ale to víme dnes.

Ta politická naivita, nebo možná lepší termín je idealismus, je nutný pro cestu, pro kterou se tenkrát Alexander Dubček rozhodl. Pragmatik by nikdy „pražské jaro“ nedopustil a já bych nikdy netušil, že se národ, jehož jsem součástí, dokáže postavit Goliášovi. Obávám se, že dnes bychom je opět vítali šefíky.

Další připomenutí srpna 68

Doznání

18. 8. ve 20.00 hodin na ČT2

Yves Montand v hlavní roli filmové adaptace románu Artura Londona z období politických procesů padesátých let. Film Doznání vznikl podle slavné stejnojmenné knihy Artura Londona. Zachycuje autentické svědectví jednoho z protagonistů monstrprocesu se „spikleneckým centrem“ Rudolfa Slánského v listopadu 1952. Přesvědčený komunista, interbrigadista, účastník francouzského Hnutí odporu (krycí jméno Gérard) a posléze náměstek ministra zahraničních věcí, v knize popisuje své zážitky a nový náhled na komunistickou stranu. Je ironií osudu, že rukopis knihy přivezl London do Prahy v den, kdy sem vjely sovětské tanky. Kniha nicméně v roce 1969 vyšla, ale film - jehož realizace u nás byla již domluvena - se musel nakonec točit ve Francii. Československou premiéru měl film až 17. ledna 1990 v kině Praha za účasti Jorge Sempruna, Costy-Gavrasy, Yvese Montanda a Lise Londonové.

režie: Costa-Gavras **hraji:** Yves Montand, Simone Signoretová, Gabriele Ferzettiová, François Marthouret, Michel Beaune, Michel Robin, Jean Bouise, Guy Mairesse a další

Pelíšky

19. 8. ve 20.20 hodin na ČT1

Retrokomedie režiséra Jana Hřebejka a scenáristy Petra Jarchovského na motivy novely Petra Šabacha.

scénář: Petr Jarchovský **režie:** Jan Hřebejk **kamera:** Jan Malíř **producenti:** Česká televize; Filmová a televizní společnost Total HelpArt T.H.A. - Ondřej Trojan **hraji:** Miroslav Donutil, Jiří Kodet, Simona Stašová, Emília Vášáryová, Boleslav Polívka, Jaroslav Dušek, Eva Holubová a další

Vzpomínka na Karla Kryla

19. 8. ve 20.20 hodin na ČT art

Písničkář Karel Kryl neodmyslitelně patří mezi největší osobnosti české kultury posledních několika desetiletí. Zhruba rok po jeho smrti se konal na nádvoří hradu Helfštýna koncert Jaromíra Nohavici. Šlo skutečně o ojedinělou a neopakovatelnou záležitost - písničkář Jaromír Nohavica ten večer totiž zpíval pouze Krylovy písně.

scénář: Vojtěch Fatka, Jaroslav Kravka **režie:** Vojtěch Fatka **dramaturgie:** Jaroslav Kravka **kamera:** Jan Štangl

Rebelové

19. 8. ve 22.20 hodin na ČT1

Malé město v českém pohraničí, tři maturantky a tři „rebelové“, kteří už s totalitním režimem nechtějí mít nic společného. Filmový retromuzikál režiséra Filipa Renče a Zdeňka Zelenky zasazený do horkého léta roku 1968.

scénář: Filip Renč, Zdeněk Zelenka **režie:** Filip Renč **dramaturgie:** Jan Lekeš **kamera:** Martin Šec **producenti:** S PRO ALFA FILM, Česká televize **hraji:** Zuzana Norisová, Jiřina Bohdalová, Tomáš Hanák, Josef Carda a další

Náhrdelník melancholie

20. 8. ve 21.35 hodin na ČT art

Česká zpěvačka Marta Kubišová je trojnásobnou vítězkou čtenářské ankety časopisu Mladý svět Zlatý slavík. Začátkem roku 1970 ji však musela převzít v ústraní redakce kvůli začínající normalizaci. Od té doby měla odepřenu uměleckou činnost. Stala se signatářkou Charty 77, posléze i její mluvčí. Znovu se rozezpívala až po Sametové revoluci. Na konci šedesátých let minulého století, kdy její pěvecká sláva vrcholila, se provdala za režiséra Jana Němce, s nímž natočila televizní pořad Náhrdelník melancholie.

scénář a režie: Jan Němec **kamera:** Jaromír Šofr

České století: Musíme se dohodnout (1968)

20. 8. ve 22.00 hodin na ČT2

Televizní film z unikátní série, která rozkrývá tabu klíčových událostí našich moderních dějin. Pražské jaro roku 1968 je definitivně zadušeno a naši představitelé odjíždějí na potupná jednání do Moskvy

scénář: Pavel Kosatík **režie:** Robert Sedláček **dramaturgie:** Jan Lekeš, Jan Otčenášek **kamera:** Michal Krejčí **výkonný producent:** Martin Lubomírský **kreativní producent:** Jan Lekeš **hraji:** Emil Horváth ml., Ján Gallovič, Ján Greššo, Jiří Zapletal, Petr Halberstadt, Alexander Podolchov, Jan Vondráček a další

Polibek Alexandra Dubčeka

21. 8. ve 12.15 hodin na ČT2

V dějinách naší země najdeme mnoho událostí, které zásadním způsobem poznamenaly chod celé společnosti. Do popředí v nich vystupují významné osobnosti, především politici. Jsou hvězdami médií, jsou jich plné noviny. Fotoaparáty a kamery však zachytí i množství dalších tváří, které se do záběru dostanou možná náhodou, možná shodou okolností nebo záměrně. Pokusíme se právě jednu z těch neznámých tváří vypátrat. Historie totiž nezasahuje jen do životů slavných, ale i do životů obyčejných, do životů nás všech. Co se stalo 11. října 1968, kdy vznikla fotografie Alexandra Dubčeka a dívky, která ho právě políbila? Jak se dále vyvíjely osudy obou protagonistů?

scénář a režie: Martin Dolenský **dramaturgie:** Vladimír Štvrtňa **kamera:** Antonín Chundela

1968: Rozdrcení pražského jara

21. 8. v 17.45 hodin na ČT2

Praha, středa 21. 8. 1968. Během několika hodin vpadlo více než pětadvacet divizí vojsk Varšavské smlouvy do Československa. V hlavním městě filmují kameramani příjezd obrněných vozidel vyslaných Moskvou. Tato vojenská operace má za cíl ukončit období takzvaného pražského jara. Za úsvitu předsednictvo ústředního výboru Komunistické strany Československa tento vpád odsoudilo. Vyzvalo obyvatele, aby zachovali klid a nekladli odpor. Ale na mnoha místech, například na Václavském náměstí, se obyvatelé, často velmi mladí, snaží zabránit obrněným vozidlům v průjezdu městem. Napětí ještě narůstá, když je zatčen první tajemník ÚV KSČ Alexander Dubček. To on prosazuje reformy, které se v Moskvě silně nelíbí. Pozdě odpoledne se spontánně schází velká manifestace, v čele průvodu lidé nesou zakrvácenou československou vlajku. Bilance prvního dne – v hlavním městě je napočítáno více než dvacet mrtvých.

režie: Serge Viallet **dramaturgie:** Jan Handl

Co nikdy nepochopím

21. 8. ve 22.25 hodin na ČT art

Hana Hegerová, rozená Carmen Mária Štefánia (Beatrix) Farkašová-Čelková, která se narodila 20. října 1931 v Bratislavě, je dnes už legendární slovenská zpěvačka a herečka, nekoronovaná královna českého a slovenského šansonu. Zahraniční kritici ji nazývají velkou dámou šansonu, Piaf z Prahy, nebo také šansoniérkou se slovanskou duší. Prosadila se především jako zpěvačka šansonů, která neměla v zemích bývalého Československa žádnou srovnatelnou konkurenci. V pořadu, na němž literárně spolupracoval Zdeněk Mahler, diváci uslyší omamné písně Jacquesa Brela, Petra Hapky, Gilberta Bécauda v přebásnění Pavla Kopty, mj. Já jela domů, Lásko prokletá, Kázání v kapli Betlémské a Můj dík. Hudbu nahrával Dalibor Brázda se svým orchestrem a Milan Svoboda se svou skupinou. Široké publikum i odbornou kritiku zaujala Hana Hegerová v šedesátých letech minulého století především schopností dramaticky interpretovat text. Velké uznání sklízela v cizině, hlavně v německy mluvících zemích.

scénář a režie: Ján Roháč **kamera:** Miroslav Ondříček

Pouta

21. 8. ve 22.25 hodin na ČT1

Československo, rok 1982. Tomáše zmáhá únava. V odporu proti režimu již nenachází žádný praktický význam, nevidí možnost „vítězství“ a s ním související osobní perspektivu. Dobové poměry navíc žádný nový začátek neumožňují – kromě emigrace. Únik hledá v mimomanželském vztahu s Klárou. Antonín, příslušník tajné policie, se od svého informátora a Tomášova přítele Pavla o nevěře dozvídá. Kláru sleduje. Jeho zájem o ni je však víc než profesionální. Vidí v ní člověka, který by ho mohl zachránit. Možná jeho posedlost jen potřebovala důvod naplno propuknout. Antonínova sebestrukce, Pavlova zbabělost a Tomášova pasivita tak vytvoří soukolí zrady, manipulace a pokřiveného vzdoru, který všechny protagonisty nakonec rozdrtí.

scénář: Ondřej Štindl **režie:** Radim Špaček **dramaturgie:** Aleš Jurda, Martin Novosad **kamera:** Jaromír Kačer **producent:** Bionaut - Vratislav Šlajer **koproducenti:** Česká televize, UPP, Film Studio Gatteo, Soundsquare **hraji:** Ondřej Malý, Kristína Farkašová, Luboš Veselý, Lukáš Latinák, Oldřich Kaiser a další

Zmatek

21. 8. ve 23.10 hodin na ČT art

Události horkých srpnových dnů uvedly v pohotovost i filmaře disponující záznamovou technikou a materiálem. Mezi ně patřil i Stanislav Milota a Jaromír Kallista, kteří natáčeli, mnohdy s nasazením života, emotivní záběry z pražských ulic či nemocnic. Skoro všude se pohybovaly tanky okupačních vojsk. Díky odvaze obou kameramanů vznikl film, který aktéři a jejich přátelé ukrývali až do sklonku roku 1989. Stříhový dokument je ponechán bez komentáře, pouze občas přeruší klasickou hudbu proslovy poslanců Národního shromáždění. Kromě dění v obsazených ulicích Prahy je zachycena i napjatá atmosféra kolem přípravy a konání 14. mimořádného sjezdu KSČ. Z natočeného materiálu vytvořil pevný tvar významný režisér Evald Schorm, jenž se dokončení a zveřejnění snímku krátce po sametové revoluci již nedožil.

režie: Evald Schorm, **Ivan Vojnár scénář:** Evald Schorm **kamera:** Jaromír Kallista, Stanislav Milota

Věra 68

23. 8. ve 20.00 hodin na ČT2

Dokument o nejslavnější české gymnastce. Se svými sedmi zlatými a čtyřmi stříbrnými olympijskými medailami patří mezi nejúspěšnější sportovkyně světa. Film o královně gymnastiky je první souhrnnou bilancí života a kariéry této krásné a statečné ženy, jejíž proslulé tiché gesto na mexické olympiádě v roce 1968 ukončilo její kariéru.

scénář a režie: Olga Sommerová **dramaturgie:** Hana Stibralová **kamera:** Olga Špátová
producenti: Evolution Films - Pavel Berčík a Česká televize - kreativní producentka Alena Müllerová

Nesnesitelná lehkost bytí

25. 8. ve 20.00 hodin na ČT2

Adaptace jednoho z nejvýznamnějších románů českého spisovatele Milana Kundery osciluje mezi osobními problémy hrdinů a jejich vzájemných vztahů, stejně jako jejich pokusem přežít v diktatuře, která následovala po okupaci Československa Sovětskou armádou. Příběh milostného trojúhelníku se odehrává v Praze na pozadí událostí roku 1968. Lékař Tomáš žije v uvolněném vztahu se Sabinou. Z jedné cesty na venkov si přiveze mladou dívku Terezu, která se k němu nastěhuje a s níž se posléze i ožení. Ani potom se Tomáš nevzdává svých sexuálních výbojů. Události „pražského jara“ ale změni život všem...

režie: Philip Kaufman **hraji:** Daniel Day-Lewis, Juliette Binocheová, Lena Olinová, Erland Josephson, Pavel Landovský, Jan Němec, Vladimír Valenta, Hana Bělská, Olga Baïdar-Poliakoffová, Pavel Slabý, Jiří Stanislav a další

Toto století

www.toto100leti.cz
www.ceskatelivize.cz/program68

Od tatíčka Masaryka přes perestrojku až po Kaplického blob, definitivní konec haléřů nebo Sobotkovu a Babišovu vládu. K příležitosti kulatého výročí vzniku Československa a dalších „osmičkových“ výročí připravila Česká televize webový projekt, unikátní encyklopedii o osmi kapitolách, Toto století (www.totostoleti.cz). Skrze archivní materiály, články nebo dokumentární výpovědi pamětníků uživatelsky přívětivou a sdělnou formou připomíná známé i opomíjené tváře a okamžiky našich dějin.

Zatímco ve Vršovicích sjížděli Pražané horskou dráhu v zábavním parku Eden, novináři ze skautského stanu v Kbelích odvysílali první rozhlasové haló haló, Josef Fanta kreslil plány Ministerstva průmyslu a obchodu a české ženy se chystaly poprvé hodit svůj hlas do volebních urn. Tak vypadaly první roky československého státu.

„Web je chronologicky dělen do osmi období, přičemž v každém z nich se nachází desítky krátkých úryvků z archivních pořadů České televize, které dále doplňují články ze zdrojů ČT24 či vzpomínky pamětníků ze sbírky Paměti národa,“ říká kreativní producentka Centra dramaturgie nových médií **Štěpánka Sunková**. Pro snazší vyhledávání je pak každé z těchto období dále děleno do tematických celků: Politika, Společnost, Hospodářství, Kultura a vzdělávání a Sport. Návštěvník stránek tak může na jednom místě zhlédnout krátká videa tematicky a chronologicky rozprostřená od atentátu na Rašína, přes protektorát Čechy a Morava, sportovní úspěchy manželů Zátokových, Palacha, antichartu až po kauzu Davida Ratha nebo letošní prezidentské volby. Obsah webu je navíc průběžně během roku doplňován dalšími materiály: infografikami, texty a novými videi.

TOTO100LETÍ je propojeno s unikátním projektem TV program 1968 z dílny archivu České televize, v němž je den po dni věrně zrekonstruován program televizního vysílání přelomového roku 1968. „Projekt představuje autentický televizní program roku 1968 den po dni, a to v podobě, na jakou je divák zvyklý na webových stránkách ČT dnes. Archivní pořady jsou pečlivě přiřazeny k datu vysílání podle tehdejších publikovaných zdrojů. K pořadům, které se dochovaly a je možné je zveřejnit na internetu, je v programu přiřazeno video, k ostatním pak fotografie, dobové články, recenze k tvorbě. Jedná se o jedinečný ucelený pohled na produkci a vysílání Československé televize v průběhu celého roku 1968, umožňuje propojení s dobovými realitami a historickým kontextem. Právě tato vazba je maximálně moderní formou zpřístupňování archivů, protože kromě pořadů samotných respektuje i tehdejší programovou skladební dramaturgii,“ doplňuje vedoucí Správy programových fondů České televize **Iva Syslová**.

dramaturgie: Eva Burachovičová, Filip Smetana **webdesign a grafika:** Milan Marčák, Kateřina Sudolská **programování:** Josef Duda **kreativní producentka:** Štěpánka Sunková **Program1968: dramaturgie:** Jakub Adamus, Edgar Holländer **vedoucí projektu:** Iva Syslová

The background of the entire image is a close-up, high-resolution photograph of a light-colored, textured surface, likely concrete or stone. It is heavily cracked with several prominent, irregular, dark lines that crisscross the frame. The texture is grainy and uneven, with small pits and variations in tone. A solid horizontal bar, split into a red top half and a blue bottom half, runs across the middle of the image, separating the top and bottom sections of the cracked concrete.

Kontakt pro média
Daniel Maršalík
Tel.: (+420) 261 137 521
Mob.: (+420) 606 464 922
daniel.marsalik@ceskatelevize.cz

© Česká televize 2018